

APLAUZE PENTRU CRONICAR

Ne-am despărțit de Virgil Munteanu.

A plecat de lingă noi așa cum trăise, modest și discret. N-a făcut niciodată caz de persoana lui și, chiar și în suferință, mai ales în suferință, nu și-a exhibat-o cituși de puțin, dimpotrivă, a încercat și a reușit, pe cit i-a stat în putință, ceea ce e imens, să-i menajeze pe cei dragi lui și care l-au iubit și îl iubesc încă, să ne menajeze și pe noi, cei cărora le-a fost, și le-a rămas drag.

Om de carte seriosă, cu lecturi ample, profunde și diverse, le ascundea ca pe niște bucurii care erau, și se cuvenea să fie, doar ale lui, despărțindu-se astfel, nu neapărat cu premeditare, ci firese, adică așa cum era firea lui, de acci neofiți zeloși care când citesc seara o pagină nouă pentru ei, a doua zi au și coteodăcil în jurul acelei biete pagini, cit de mult citesc ei, și numai, vezi doamne, cărți fundamentale, în timp ce el împărtășea, cu zgîrcenie, acele multe pagini și într-adevăr fundamentale, pe care într-adevăr le citise, doar acelora pe care-i considera, în acest plan, egali.

Gazetar prin vocație, gazetar pînă în cea mai intimă fibră a ființei lui, primea firese sau chiar se oferea pentru cele mai modeste îndeletniciri, fără să vrea neapărat să fie el însuși, o replică — dar era — la adresa celor pentru care „simplele” corvezi gazetărești reprezintă o jignire, lor cuvenindu-li-se, chipurile, numai frișca acestei nobile profesiuni care presupune și cronica dramatică, și interviul, dar, vai!, și corectura și, mai ales, lucrul pe textele celor atît de grăbiți să publice încît nu mai au răbdare să și scrie bine. De altfel pe nechemăți el îi mustra rar, mai mult îi țintuia cu o privire adînc grăitoare. Îndeosebi în asemenea împrejurări, el își dezvăluia, cum spuneam, mai mult prin privire, natura-i cea mai profundă, aceea de ființă polemică.

Cronicar dramatic prin vocație, cronicar pînă în cea mai intimă fibră a ființei lui, Virgil Munteanu era, a fost un profesionist.

El scria bine. Ori de cîte ori a semnat o cronică, adică de foarte multe ori, știam, chiar înainte de a o fi citit, că e la obiect, că e scrisă despre acel spectacol și nu despre altul, și nu, o, nu despre autorul cronicii, că nu vom avea motiv să-i cerem vreo modificare importantă, ceea ce nu însemna deloc că ar fi fost conformist, ci „doar” că era cu adevărat exigent cu propriul lui scris și că știa ce este dramaturgia, și ce este arta teatrală, și că știa limba română. E puțin ? !

În același timp, își asuma și cronici la acele spectacole pe care, în redacție, le numim „delicate” sau „cu probleme” — fie că e vorba de autori consacrați care, ca și Homer, uneori mai și ațipesc, ori de regizori sau de actori în general de ispravă, dar cărora li se întîmplă și lor (ca și unor teatre, în general de ispravă) să mai facă și concesii gustului îndoielnic sau să nu-și mobilizeze în întregime

forțele creatoare; ceea ce nu însemna că nu-și exprima limpede, dar urban și cu măsură, atitudinea, punctul de vedere, judecata de valoare. De altfel, cronicile lui sînt importante nu numai pentru că ele conțin o laudă sau o critică, ci pentru că sînt argumentate. A fost distins pe merit cu premiul criticii, acordat de biroul secției de critică teatrală a A.T.M.

Nu se considera scriitor, dar avea condei, avea spirit, era talentat. Nu puțini cititori ai revistei noastre începeau să o citească de la pagina pe care se afla tipărită rubrica lui, „Semnal”. „Semnalele” lui, cele mai multe veritabile pamflete de înalt carat literar, și-au cucerit o adevărată, adică reală, notorietate în lumea noastră, mică dar semnificativă, a teatrului.

Le-a adunat într-o carte, sper să nu fie singura, tipărită la „Dacia”, și le-am recitat în aceste cîteva seri cît timp am scris aceste rînduri. El nu era, printre cronicarii dramatici, „ca șoricelul acela, știți dumneavoastră, cocoțat pe ceafa elefantului, mărșăluind peste pod; țopăind pe ceafa elefantului, cu lăbuțele lui de tot firave și chițcăind cît îl țîn plăminii lui de șoricel: «Ce le mai tropăim!»” *

Profesiunea lui a fost morala lui. Și, de aceea, probabil, ironia lui, maliția lui chiar, nu-i supăra, ci dimpotrivă îi atrăgea pe mulții lui prieteni, pentru că îndărățul ei se citea o inteligență vie, străbătînd prin opacitate ca un laser.

„Spune-mi cu cine te aduni ca să-ți spun cine ești”. Este greu de imaginat cîți prieteni a avut, și are, și nici unul vreo ființă derizorie, ci numai oameni de calitate, oameni de bine, de autentică fibră artistică. De obicei, cronicarii nu prea au prieteni printre actori. El avea nenumărați prieteni actori, nu pentru că îi menaja, ci pentru că le cunoștea și le prețuia eforturile, truda, talentul.

Ne-am despărțit de Virgil Munteanu.

Și viața noastră, a colegilor și a numeroșilor lui prieteni, e mai săracă. Pentru noi, cei care lucrăm în teatru sau pentru teatru, unul dintre cele mai triste locuri din lume este sala teatrului, după spectacol, după ce și ultimele aplauze s-au stins, cînd rămîne în întuneric, la fel ca și scena, amîndouă părăsite și de actori și de spectatori.

Ultimul „Semnal” pe care l-a publicat în revista noastră era intitulat, parcă nu întîmplător: „Cortina, pentru aplauze!”

Le-a meritat.

Theodor MĂNESCU

Un prieten...

Telefonul a sunat. O veste de care mă temeam. Și totuși a venit.

Un sfîrșit prea timpuriu, pe care-l refuz. Și totuși...

Așadar, niciodată nu o să-l mai întîlnesc la vreun festival de teatru și nu o să-l mai aflu în vreo sală de spectacol. N-am să-i mai găsesc semnătura în paginile acestei reviste și nici n-am să-i mai ascult istoriile și întîmplările născocite din adîncurile sufletului și povestite cu atîta har și fantezie, în serile liniștite de vară de la Telega.

- *Nimic din toate acestea nu va mai fi. Și totuși...*

Rămîne întîlnirea cu OMUL care iubea teatrul și actorii cu patimă și, animat de o profundă generozitate intelectuală, cu o lucidă deschidere către lume și viață, a avut întotdeauna încredere în faptul că Teatrul poate influența și transforma destinul omului și modela condiția umană.

Știa cînd să-ți întindă mina la ceas de nevoie, nicicînd descurajant; cu un umor sec, mai curînd amar, tranșant și lipsit de ipocrizie: adesea reținut în replică, ironic de cele mai multe ori, iar cînd sufletu-i era luminos, vorbele sale de duh dăruiau bucurie celor din jur; discret în suferință și dureri, exigent cu el însuși și cu cei din jur, Virgil iubea copiii și o floare rară — Prietenia.

Acastă toamnă mi-e tristă și săracă.

Coca BLOOS

* „Semnale”, p. 16, Ed. Dacia.